

**Схема оцінювання
тесту з української мови і літератури
національного іспиту на ступінь бакалавра
(реальний профіль)**

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
<p>1. Спираючись на прочитаний текст, дайте письмові відповіді на кожне питання одним реченням.</p>	<p>А. Хліб як один із найважливіших і найдавніших символів та уособлень чільних моральних якостей супроводжував людину все її життя: він здавна використовувався в родинній та календарній обрядовості, в трудових процесах та під час свят.</p> <p>Б. Український народ багатий на різні види обрядових весільних хлібів: це власне хліб, верч, дивень, коровай, калач, які символізують достаток, красу і гідність і виражають ідею єдності родини, міцності шлюбу, продовження роду, благополуччя і злагоди в сім'ї.</p> <p>В. До найважливіших весняних українських хлібів належать жайворонки, які символізували весну, зустріч із рідною землею, гостинність, відродження природи, а також паска, яка випікалася до Великодня і сприймалася як символ єднання людей з вищим розумом, з Богом і наділялася магічними захисними силами від зла.</p> <p>Г. Символи астральної тріади – місяць, сонце і зорі або місяць, сонце і Господь, оспівані в щедрівках, колядках, веснянках та весільних піснях, засвідчені у весільному короваї, великодньому печиві та святочних пирогах.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>8 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за правильну, змістовну відповідь + 1б. за грамотність кожного речення.</p>
<p>2. Визначте словосполучення, характерні для наукового стилю. Підкресліть їх.</p>	<p>Дзвінкоголосі солов'ї, <u>терморегуляція організму</u>, <u>дієприслівниковий зворот</u>, розмова з татом, <u>броунівський рух</u>, весняний вечір, порядок денний, <u>реакція гідролізу</u>, смачний сніданок, весела пісня.</p>	<p>4 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>3. Доберіть до виділених слів антоніми з тексту і запишіть їх через риску:</p>	<p>а) сумний гість – веселий гість; б) сповільнювали повернення – прискорювали повернення; в) віддаляли початок – наближали початок; г) символ початку року – символ завершеності року; г) сили добра – сили зла.</p>	<p>5 б. – по 1б. за кожну правильну відповідь.</p>
<p>4. Складіть і запишіть простий план тексту з 4-х пунктів.</p>	<p>1. Хліб – найдавніший і найважливіший символ української</p>	<p>8 б. – по 2 б. за кожний правильно і чітко сформульований пункт плану;</p>

	<p>обрядовості.</p> <p>2. Види і символіка весільного печива.</p> <p>3. Символічне та оберегове значення весняних обрядових хлібів.</p> <p>4. Свідчення символів астральної тріади.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>по 1 б. за недостатньо точне і вдале формулювання, 0 б. за недоречне, яке суперечить змістові тексту, формулювання чи його відсутність.</p>
<p>5. Визначте правильний варіант написання кожного виділеного в тексті слова. Обведіть букву, що позначає правильну відповідь.</p>	<p>1. а) н;</p> <p>2. а) ю;</p> <p>3. а) н;</p> <p>4. б) апостроф;</p> <p>5. б) и;</p> <p>6. б) щ;</p> <p>7. б) окремо;</p> <p>8. б) и;</p> <p>9. а) и;</p> <p>10. а) ц.</p>	<p>10 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>
<p>6. Установіть за допомогою стрілок відповідність між синонімічними фразеологізмами.</p>	<p>А. Теревені травити. ↔ Плести дурниці.</p> <p>Б. Дерти голову. ↔ Задерти носа.</p> <p>В. Шпигнути в серце. ↔ Заливати за шкуру сала.</p> <p>Г. Два чоботи пара. ↔ Одним миром мазані.</p>	<p>4 б. – по 1 б. за кожен правильну відповідь.</p>
<p>7. Перебудуйте речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою.</p>	<p>1. Василь Сухомлинський відзначав, що хліб – джерело життя, у ньому – сила духу, що долає труднощі.</p> <p>2. Олександр Довженко стверджував, що найбільший прояв геніальності – в засіяній ниві.</p>	<p>Усього 4 б.: по 2 б. за кожне правильно перебудоване речення з прямою мовою: 1 б. – за правильно побудоване речення + 1 б. за правильно вжиті розділові знаки.</p>
<p>8. Відновіть текст вірша, додавши, де потрібно, на місці крапок відповідні літери чи апостроф.</p>	<p>Хліб на столі. Пахучий і рум'яний.</p> <p>Неначе сонце встало з-за гори.</p> <p>Лоскоче душу хліб святий, духмяний,</p> <p>Неначе каже: «Їж мене, бери!»</p> <p>На рушнику гаптованім, строкатім,</p> <p>Що мама вишила, давно оте було.</p> <p>Блаженний хліб. Молитвою у хаті</p> <p>Враз роздалося. Наче зацвіло.</p> <p>А за вікном – жоржини гордовиті</p> <p>Наївно знову стукають в шибки.</p> <p>І чисті роси, сонцем не допиті,</p> <p>Вже напувають житні колоски...</p>	<p>Усього – 10 б.:</p> <p>10 б. – 0 пом.;</p> <p>9 б. – 1 пом.;</p> <p>8 б. – 2 пом.;</p> <p>7 б. – 3 пом.;</p> <p>6 б. – 4 пом.;</p> <p>5 б. – 5 пом.;</p> <p>4 б. – 6 пом.;</p> <p>3 б. – 7 пом.;</p> <p>2 б. – 8 пом.;</p> <p>1 б. – 9 пом.;</p> <p>0 б. – 10 пом. і більше.</p>

	<i>(Дмитро Білоус)</i>	
9. Відредагуйте речення.	<p>А. Молодий машиніст, зворушений до сліз новиною, о двадцятій годині зупинив на станції електровоз. <i>Або:</i> Зворушений до сліз новиною, молодий машиніст зупинив о двадцятій годині електровоз на станції. <i>Чи:</i> Зворушений до сліз новиною, молодий машиніст зупинив на станції електровоз о двадцятій годині.</p> <p>Б. У дідуся, коли він присів на крісло, з рук випали газети, надруковані тиждень тому. <i>Чи:</i> Присівши на крісло, дідусь випустив з рук газети, надруковані тиждень тому. <i>Або:</i> Коли дідусь присів на крісло, з його рук випали надруковані тиждень тому газети.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	4 б. – по 2 б. за кожне правильно відредаговане речення: по 1 б. за кожну усунуту помилку.
10. Запишіть слова, знявши ризику.	Хліб-сіль, по-людськи, будь-коли, навпростець, без сумніву.	5 б. – по 1 б. за кожну правильну відповідь.
11. Продовжте частини речень так, щоб утворилися складні речення відповідного типу.	<p>А. Складносурядне речення. З давніх-давен хліб вважали основою життя, символом добробуту і багатства, і сьогодні в народі хліб шанують і прославляють, використовують в будні та свята.</p> <p>Б. Складнопідрядне з підрядною означальною. Про ставлення українців до хліба створено багато мудрих прислів'їв та приказок, які розкривають значення хліба в житті кожної окремої людини і всього народу.</p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	4 б. – по 2 б. за кожну правильну відповідь: 1б. за відповідність заданій синтаксичній структурі + 1 б. за грамотність кожного речення.
12. Вставте пропущені розділові знаки.	Процес випікання короваю починався з просіювання борошна. Тісто замішували чоловіки, жінки не могли навіть глянути в діжу – це було суворо заборонено. Тільки чоловік мав право всаджувати до печі коровай, а от за лопати могли потриматися всі родичі молодої, що були в хаті. Ці обряди та ритуали мали дуже просту символіку: піч та діжа уособлювали жіноче лоно, тому порушувати традиції та заборони було категорично не можна, щоб не призвести молоду до безпліддя. Коровай зверху прикрашався різними візерунками. Часто серед них можна було зустріти мотиви світового дерева, колосся – це все було символами добробуту. Нагорі виліплювали та садовили пташок. Зображення сонця та місяця на короваї означало саме подружжя. У випечений хліб іноді вставлялись гілочки дерева, всередину клались дрібні гроші.	Усього – 7 б.: 7 б. – 0 пом.; 6 б. – 1 пом.; 5 б. – 2 пом.; 4 б. – 3 пом.; 3 б. – 4 пом.; 2 б. – 5 пом.; 1 б. – 6 пом.; 0 б. – 7 пом. і більше.

<p>13. Виходячи з розуміння вами проблематики тексту «Хліб в українській обрядовості», сформулюйте дві поради сучасникам.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Не втрачайте заповіту своїх предків – шануйте хліб, бо це найдорожче, що є в людському житті, що дає всім силу і снагу. 2. Вивчайте і бережіть національні традиції та обряди, пов'язані з хлібом, вони унікальні і містять давні знання наших предків; це не лише важливо і корисно, а й дуже цікаво. <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>6 б. – по 3 б. за кожную правильну відповідь: 2 б. за змістовну, актуальну, правильно сформульовану пораду; 1 б. за не досить змістовну, актуальну та правильно сформульовану пораду; 0 б. за беззмістовну та алогічну пораду чи її відсутність + 1 б. за грамотність.</p>
<p>14. Запишіть двома поширеними реченнями ваше розуміння прислів'я : «Хліб – усьому голова».</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. У багатьох народів світу існує мудре прислів'я: «Хліб – усьому голова», і це не дивно, адже воно розкриває значення хліба в житті людини, показує його місце і роль в повсякденному житті та в обрядах, святах і різноманітних трудових процесах. 2. Хліб – це справжня святина: він займає найпочесніше місце серед домашніх оберегів, дає силу, бадьорість, бажання жити і творити. <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>6 б.– по 3 б. за кожную правильну відповідь: 2 б. за глибоке, аргументоване розкриття власного розуміння прислів'я; 1 б. за неповне, часткове, суперечливе розкриття власного розуміння прислів'я; 0 б. за недоречну відповідь чи її відсутність + 1 б. за грамотність.</p>
<p>15. Напишіть оголошення, в якому має бути наступна інформація:</p>	<p style="text-align: center;"><i>Оголошення</i></p> <p>У п'ятницю, 29 травня 2024 року, під час проведення тижня української мови та літератури, в актовому залі ліцею відбудеться позакласний захід на тему: «Не кидайсь хлібом – він святий!».</p> <p>Запрошуються учні 8-12 класів. Початок о 13 годині.</p> <p style="text-align: right;"><i>Організаційний комітет.</i></p> <p><i>(Можливі інші варіанти)</i></p>	<p>Усього – 15 б.:</p> <p>1) 3 б. – за повне дотримання структури оголошення; 2 б. – незначні порушення структури; 1 б. – часткове порушення структури;</p> <p>2) 7 б. – уміння вживати всі необхідні відомості: 0-7 б – залежно від вживання учнем необхідних відомостей;</p> <p>3) 5 б. – за грамотність: 5 б. – 0 пом.; 4 б. – 1-2 пом.; 3 б. – 3 пом.; 2 б. – 4 пом.; 1 б. – 5 пом.; 0 б. – 6 пом. і більше.</p>